

MA02 2023-11-13

LANDINFORMATION

Gazakriget

Civilas utsatthet

2024-03-20

MIGRATIONSVERKETS FUNKTION FÖR LAND- OCH OMVÄRLDSANALYS

Den 1 maj 2019 inrättade Migrationsverket en ny funktion för land- och omvärldsanalys. Funktionen benämns Migrationsanalys och finns inom Migrationsverkets Nationella operativa avdelning.

LANDINFORMATION FÖR HANDLÄGGNING AV MIGRATIONSÄRENDEN

Den här rapporten är framtagen av Migrationsverket i linje med [EUAA:s metodologi för framtagande av landinformation](#) (2023). Rapporten innehåller landinformation avsedd för handläggning av migrationsärenden.

Migrationsverket: Landinformation: Gazakriget. Civilas utsatthet (version 1.0)

Framställd av: Nationella operativa avdelningen, Migrationsanalys –
Migrationsverkets funktion för land- och omvärldsanalys.

Rapporten har publicerats i Migrationsverkets databas för landinformation,
Lifos, © Migrationsverket (Swedish Migration Agency), 2024.

Datum: 2024-03-20

Innehållsförteckning

Sammanfattning	5
1. Inledning	6
1.1 Bakgrund och syfte.....	6
1.1.1 Konfliktdata.....	6
2. Aktörernas kapacitet och mål	7
2.1 Hamas m.fl.	7
2.2 Israel	9
3. Våldets karaktär och civilas utsatthet	10
3.1 Aktörernas metodik/taktik	10
3.2 Konfliktrelaterade våldsincidenter.....	11
3.3 Antal dödsfall och skadade (civila och kombattanter).....	13
3.3.1 Israeliska offer (civila och militära)	13
3.3.2 Palestinska offer i Gaza (civila och kombattanter).....	14
3.4 Internflyktingar och möjlighet att sätta sig i säkerhet.....	15
3.4.1 Rafahgränsen	15
4. Övriga humanitära konsekvenser	16
5. Pågående förhandlingar och krigets varaktighet	17
Avslutande kommentar	18
Källförteckning	20

Sammanfattning

Gazakriget¹ har nu pågått i snart sex månader och medfört förödande konsekvenser för civilbefolkningen i Gaza och ett mycket stort antal dödsoffer² och skadade. Lejonparten av invånarna har försatts i internflykt under mycket svåra humanitära förhållanden i en kontext av katastrofal infrastrukturell ödeläggelse och miljöförstöring.³ Dels för att terroristorganisationerna⁴ Hamas och Palestinska islamiska jihad (PIJ) samt övriga palestinska kombattanter i sin krigföring mot Israel har satt i system att operera i civila kläder⁵ bland Gazas civilbefolkning och nyttja civil infrastruktur för militära ändamål,⁶ dels för att Israel i många fall har använt tunga och ibland oprecisa vapen⁷ i detta lilla tätbefolkade område (ca. 6 300 invånare/km²).⁸ Sammantaget ökar detta tydligt risken för fler civila offer här än i många andra väpnade konflikter.⁹ Centralt i detta sammanhang är också bristen på säkra tillflyktsorter i Gaza – eller utanför¹⁰ med hänsyn till att gränserna till landremsan nu är närmast hermetiskt tillslutna av Israel och Egypten.¹¹ Det går inte att med säkerhet säga hur kriget kommer att utvecklas framöver. Intensiva förhandlingar om vapenvila pågår i skrivande stund, men med hänsyn till parternas målsättningar ligger det ändå i farans riktning att det blir utdraget. Fler – potentiellt mycket omfattande – israeliska militära operationer lär äga rum framöver.

¹ För närmare bakgrund och fördjupning, se t.ex. UN Human Rights Council (HRC), A/HRC/55/28, Human rights situation in the Occupied Palestinian Territory, including East Jerusalem, and the obligation to ensure accountability and justice, II., A. October 2023 escalation, s. 3–8, 2024-02-13, [url](#); UN Office of the Special Representative of the Secretary-General on Sexual Violence in Conflict, Mission report, Official visit of the Office of the SRSG-SVC to Israel and the occupied West Bank 29 January–14 February 2024, 2024-03-04, [url](#)

² Enligt uppgift, i dagsläget över 31 000 (UN Office for the Coordination of Humanitarian Affairs [OCHA], Hostilities in the Gaza Strip and Israel, Flash Update #138, 2024-03-13, [url](#))

³ Se t.ex. The Century Foundation, Roundtable: Gaza in Crisis, 2024-02-12, [url](#); Integrated Food Security Phase Classification (IPC), IPC Global Initiative – Special Brief: The Gaza Strip, 2024-03-18, [url](#); jfr kontinuerligt uppdaterad rapportering via FN:s kontor för samordning av humanitärt bistånd/OCHA, October 2023 escalation, [url](#)

⁴ Se EU, Europeiska unionens officiella tidning, L 25, 2022-02-04, [url](#)

⁵ Se t.ex. Ahmed Fouad Alkhatib [X], Where are the Hamas military uniforms?, 2024-01-20, [url](#)

⁶ Se t.ex. The Conversation, Hamas isn't the first military group to hide behind civilians as a way to wage war, 2023-11-16, [url](#); Foreign Policy, Hamas and the New Lessons of Irregular Warfare, 2023-11-06, [url](#)

⁷ Se t.ex., Lawfare (The Lawfare Institute in cooperation with Brookings), Legal Questions Answered and Unanswered in Israel's Air War in Gaza, 2024-01-02, [url](#)

⁸ Gazaremsan är till ytan 365 km², indelad i fem huvudsakliga administrativa områden – Norra Gaza, Gaza, Deir el-Balah, Khan Younis och Rafah (jfr [OCHA:s karta/infografik](#) över Gaza/OCHA, Gaza Strip access and movement | September 2023, [url](#)) – och har en befolkning på ca 2,3 miljoner invånare (se t.ex. OCHA, Hostilities in the Gaza Strip and Israel - reported impact, Day 143, 2024-02-27, [url](#)), dvs. ca 6 300 personer/km² (Migrationsanalys kommentar).

⁹ Migrationsanalys kommentar; jfr Foreign Policy, Hamas and the New Lessons of Irregular Warfare, 2023-11-06, [url](#); The Conversation, Hamas isn't the first military group to hide behind civilians as a way to wage war, 2023-11-16, [url](#); Lawfare, Legal Questions Answered and Unanswered in Israel's Air War in Gaza, 2024-01-02, [url](#)

¹⁰ Jfr t.ex. OCHA, Snapshots, odaterad, [url](#); OCHA, Gaza Strip access and movement | September 2023, [url](#)

¹¹ Se vidare, The University of Sydney, Why Egypt refuses to open its border to Palestinians, 2024-02-27, [url](#); The Washington Institute for Near East Policy, Fikra Forum, Cairo's Fears as it Faces an Israeli Incursion in Rafah: Confrontation and Radicalization, 2024-02-23, [url](#); The Conversation, As Israel's assault on Rafah approaches, Egypt prepares for a flood of Palestinian refugees, 2024-02-22, [url](#)

1. Inledning

1.1 Bakgrund och syfte

Denna rapport har tagits fram under de första två veckorna av mars 2024 på basis av beställning från Migrationsverkets rättsavdelning, och som komplement till Migrationsanalys tidigare underlag¹² rörande händelseutvecklingen i Israel och Gaza sedan den 7 oktober 2023. Syftet är att kortfattat sammanställa aktuell landinformation som underlättar en övergripande rättslig bedömning av Gazakrigets karaktär och dess påverkan på civilbefolkningen i specifikt Gaza idag och den närmaste tiden framöver. Rapporten är dock inte ägnad att avhandla den bakomliggande övergripande Israel-Palestinakonflikten eller den destabilisering nuvarande eskalering har fört med sig regionalt, med påtagliga risker för ytterligare eskalering.¹³

1.1.1 Konfliktdata

Statistik och data rörande en pågående konflikt är alltid osäkra. Därför bör generellt uppgifter om konfliktrelaterade incidenter, dödade och skadade civila, internflyktingar och humanitär nöd hanteras med försiktighet. Så är även fallet i fråga om Gaza. Detta bl.a. med hänsyn till oberoende rapportörers brist på tillträde till stora delar av Gazaremsan, samtidigt som parterna i konflikten av olika skäl bidrar till desinformation. Vad gäller t.ex. antalet civila offer i konflikten finns för närvarande endast uppgifter som kommer från det palestinska hälsoministeriet i Gaza (under Hamasadministration). Dessa uppgifter har ifrågasatts, men är likväl dem som återges av FN:s kontor för koordinering av humanitära affärer (OCHA), andra humanitära organisationer och media (inklusive israelisk).¹⁴ Även om det totala antalet döda och skadade generellt inte längre bedöms vara överdrivet, gör statistiken från Gaza ingen klar skillnad mellan civila och kombattanter (Hamas eller andra), eller t.ex. vilka som har dödats av raketer som avfyrats inifrån Gaza. Det lär dock också finnas betydande mörkertal, bl.a. med hänsyn till omfattande bombningar och ödeläggelse av civil bebyggelse och annan infrastruktur. Fler offer befaras nämligen ligga begravda i husruiner och rasmassor.¹⁵

I denna rapport förekommer även konfliktdata från The Armed Conflict Location & Event Data Project (ACLED), som bl.a. inhämtar data om politiskt våld. Statistiken baseras på uppgifter från internationella, nationella och lokala nyhetskällor, men kompletteras med exempelvis rapporter från internationella organ och civilsamhällesorganisationer. ACLED använder även sociala medier i urval och uppgifter från lokala samarbetspartners. I studiet av politiskt våld är händelsen/incidenten det primära studieobjektet. I ACLED:s mening innefattar incidenter en aktör som

¹² Bl.a. Migrationsanalys, Gazaremsan – Säkerhetsutvecklingen sedan den 7 oktober 2023, 2024-01-24, [url](#); Migrationsanalys, UNRWA:s möjligheter att verka i Gaza, 2024-01-29, [url](#)

¹³ Se t.ex., ICG, The Danger of Regional War in the Middle East, 2024-02-27, [url](#)

¹⁴ Se vidare, AP, What is Gaza's Ministry of Health and how does it calculate the war's death toll?, 2023-11-07, [url](#); jfr Haaretz, 20,000 Dead and Counting: The Battle Over Verifying Gaza's Death Toll, 2023-12-26, [url](#)

¹⁵ Jfr Migrationsanalys, Gazaremsan – Säkerhetsutvecklingen sedan den 7 oktober 2023, 2024-01-24, [url](#)

utövar våld med politiska motiv. Incidenterna behöver dock inte resultera i dödsfall.¹⁶ ACLED:s uppskattningar av antalet dödsoffer kan dock ligga i underkant,¹⁷ samtidigt som ACLED inte systematiskt redogör för antalet skadade.¹⁸ Vidare skiljer inte ACLED mellan civila dödsoffer och andra konfliktrelaterade dödsfall.¹⁹ De intresserar sig visserligen för civila mål, men deras incidentrapportering ger inte på ett heltäckande sätt en klar uppfattning om civila dödsoffer. Incidenterna är indelade i olika kategorier, som bl.a. utgår från aktör, måltavla och tillvägagångssätt, men inom varje kategori *kan* civila dödsoffer ingå.²⁰ För rådande konflikt baserar ACLED i de allra flesta fall sin Gazastatistik på uppgifter hämtade från palestinska källor (främst lokala nyhetskällor), vilka i sin tur, vad avser dödsoffer, inhämtar information från hälsoministeriet i Gaza.²¹

2. Aktörernas kapacitet och mål

2.1 Hamas m.fl.

Terroristlistade²² Hamas s.k. militära gren, 'Izz al-Din al-Qassam-brigaderna, uppskattades år 2023 utgöras av cirka 20 000–25 000 man, som i princip sorterar under Hamas politbyrå men i praktiken opererar med hög grad av autonomi.²³ Denna gren, som i grunden inte ska betraktas som en separat entitet utan snarare som en central och välintegrerad del av Hamas strukturer, enligt Israel,²⁴ har tillgång till en rad olika typer av handeldvapen och lättare raketer, pansarbrytande missiler och granatkastare, både lokalt producerade och insmugglade, på basis av militärt stöd av bl.a. Iran.²⁵ Hur stora de återstående vapenlagren i Gaza egentligen kan tänkas vara i detta läge är svårbedömt, men de torde ha decimerats och vara svårare att fylla upp under rådande förhållanden.²⁶ Hamas driver också effektiva säkerhetstjänster, inklusive ett välutvecklat kontraspionage mot Gazaremsans invånare,²⁷ jämte ett antal andra s.k. säkerhetsstyrkor i Gaza.²⁸ Här ingår bl.a. den centrala s.k.

¹⁶ Se vidare, ACLED, Codebook, januari 2021, [url](#)

¹⁷ Se vidare, ACLED, FAQs: ACLED Fatality Methodology, januari 2023, s. 3, [url](#); ACLED, Codebook, januari 2021, s. 32, [url](#)

¹⁸ ACLED, Quick Guide to ACLED Data, mars 2023, [url](#)

¹⁹ ACLED, FAQs: ACLED Fatality Methodology, januari 2023, s. 3–4, [url](#)

²⁰ Se vidare, ACLED, FAQs: ACLED Fatality Methodology, januari 2023, s. 3–4, [url](#); ACLED, Codebook, januari 2021, s. 7, [url](#), och stycke 3 nedan.

²¹ ACLED, Data Export Tool, 7 oktober 2023–29 februari 2024, (data hämtad 2024-03-04)

²² Se EU, Europeiska unionens officiella tidning, L 25, 2022-02-04, [url](#)

²³ CIA, The World Fact Book, Gaza Strip, Military and Security, 2024-03-05, [url](#)

²⁴ Exempelvis har högrankade militärt operativa befäl inom Hamas också framträdande roller i rörelsens beslutsfattande, samtidigt som t.ex. en person som Yahiya Sinwar (2016) sömlöst kunnat gå från militär till politisk ledare i Gaza (se vidare, IDF, The Cornerstone of the Movement: Hamas' Military Wing, 2018-01-25, [url](#)).

²⁵ CIA, The World Fact Book, Gaza Strip, Military and Security, 2024-03-05, [url](#)

²⁶ Migrationsanalys kommentar.

²⁷ Se vidare, Ahmed Fouad Alkhatib [X], Hamas's intelligence/counterintelligence capabilities against Gazans?, 2024-01-13, [url](#)

²⁸ CIA, The World Fact Book, Gaza Strip, Military and Security, 2024-03-05, [url](#)

Exekutiva styrkan (The Executive Force) som sorterar under det Hamasstyrda inrikesministeriet i Gaza.²⁹ Vidare opererar en rad andra militanta palestinska organisationer³⁰ i mer eller mindre nära samarbete med Hamas i Gaza, bl.a. Iranstödda PIJ med sina s.k. Al-Qudsbrigader³¹ (också terroristlistade³²). I fråga om exakt antal tusentals mannan/kombattanter ur dessa organisationer som stupat sedan oktober, står Israels ord mot Hamas (cirka 13 000 kontra cirka hälften av det³³). Vidare, enligt israeliska uppgifter, ska 18 av Hamas totalt 24 ”bataljoner” ha slagits ut, medan fyra av sex återstående bataljoner och seniora Hamasledare uppges finnas i Rafah, varför marktrupper måste gå in där förr eller senare. Hamas finns dock uppenbarligen också kvar i norra Gaza, och har samtidigt omgrupperat till andra områden, varifrån de också fortsätter att lansera attacker.³⁴ Sammantaget bedöms kvarvarande kombattanter utgöra åtskilliga tusentals,³⁵ samtidigt som en potentiell vapenvila också skulle underlätta nyrekrytering.³⁶

Hamas avsikter med den omfattande och brutala terrorattacken mot Israel den 7 oktober³⁷ 2023 har varit föremål för diskussion. Av Hamas policydokument (justerat 2017³⁸) och en rad uttalanden från Hamasföreträdare efter attacken framgår att rörelsens strategiska målsättningar att lägga under sig hela Israel/Palestina kvarstår, även om man åtminstone på pappret (sedan 2017) har gett intryck av att – temporärt – kunna tolerera en s.k. tvåstatslösning.³⁹ En av flera möjliga förklaringsmodeller till själva tidpunkten för attacken har varit att Saudiarabien varit nära att ansluta sig till de arabstater som nu normaliserar sina diplomatiska relationer till Israel.⁴⁰ Andra, sedvanliga, orsaker som har lyfts fram har varit djup isolering av Gaza, fortsatt expanderande ockupation på Västbanken, arrestering av Hamasmedlemmar

²⁹ IDF, The Cornerstone of the Movement: Hamas' Military Wing, 2018-01-25, [url](#); jfr ECFR, Hamas, [url](#)

³⁰ Tillsammans med Hamas och PIJ, även ett antal stridsgrupper tillhörande Popular Front for the Liberation of Palestine (PFLP/Abu Ali Mustafa Brigades), Democratic Front for the Liberation of Palestine (DFLP/National Resistance Brigades/Omar al-Qasim Forces), Palestinian Mujahideen Movement (Mujahideen Brigades) och al-Fatah (Al-Aqsa Martyrs' Brigades/AMB) samt ev. Popular Resistance Committees (PRC) jämte ytterligare ett antal fraktioner/individer som tolereras av Hamas i Gaza (BBC News, How Hamas built a force to attack Israel on 7 October, 2023-11-27, [url](#); jfr HRC, A/HRC/55/28, II., A. October 2023 escalation, s. 3, 2024-02-13, [url](#); Migrationsanalys, Gazaremsan – Säkerhetsutvecklingen sedan den 7 oktober 2023, 2024-01-24, [url](#). Se även, CIA, The World Fact Book, Gaza Strip, Military and Security (inklusive Appendix-T), 2024-03-05, [url](#); European Council on Foreign Relations (ECFR), Islamic Jihad (PIJ), odaterad, [url](#); ECFR, Popular Resistance Committees (PRC), odaterad, [url](#)

³¹ Se vidare, CIA, The World Fact Book, Gaza Strip, Military and Security (inklusive Appendix-T), 2024-03-05, [url](#); ECFR, Islamic Jihad (PIJ), odaterad, [url](#); ECFR, Popular Resistance Committees (PRC), odaterad, [url](#); BBC News, How Hamas built a force to attack Israel on 7 October, 2023-11-27, [url](#); HRC, A/HRC/55/28, II., A. October 2023 escalation, s. 3, 2024-02-13, [url](#); Migrationsanalys, Gazaremsan – Säkerhetsutvecklingen sedan den 7 oktober 2023, 2024-01-24, [url](#)

³² Se EU, Europeiska unionens officiella tidning, L 25, 2022-02-04, [url](#)

³³ Jfr t.ex. AP, Ramadan begins in Gaza with hunger worsening and no end to the war in sight, 2024-03-12, [url](#); The Times of Israel, IDF says 12,000 Hamas fighters killed in Gaza war, double the terror group's claim, 2024-02-20, [url](#)

³⁴ Jfr AP, Why Israel is so determined to launch an offensive in Rafah, 2024-03-20, [url](#)

³⁵ Migrationsanalys kommentar.

³⁶ Jfr t.ex. AP, Hostage crisis poses dilemma for Israel and offers a path to victory for Hamas, 2024-03-06, [url](#)

³⁷ Se vidare, HRC, A/HRC/55/28, II., A. October 2023 escalation, s. 3 f., 2024-02-13, [url](#); UN Office of the Special Representative of the Secretary-General on Sexual Violence in Conflict, 2024-03-04, [url](#)

³⁸ The Islamic Resistance Movement (“Hamas”), A Document of General Principles and Policies, 2017, [url](#)

³⁹ Se t.ex. vidare, Wilson Center, Doctrine of Hamas, 2023-10-20, [url](#); jfr ECFR, Hamas, odaterad, [url](#)

⁴⁰ Politico, Israel-Hamas War: Biden says Hamas attacks aimed to halt Israel-Saudi Arabia agreement, 2023-10-21, [url](#)

etc., samt att öka sin egen trovärdighet bland palestinierna och regionalt.⁴¹ Att Gazaremsan i hög grad hållits avskuren från omvärlden, samtidigt som Israel lyckats låsa Hamas manöverutrymme med hjälp av ett alltmer sofistikerat missilförsvar, har också medfört att Gaza kanske inte framstått som den ”palestinska motståndsrörelsens” främsta slagfält det senaste decenniet.⁴² Mot denna bakgrund, finns också argument för att Hamasledaren i Gaza, Yahiya Sinwar, i själva verket inte såg attacken i sig som det mest centrala som ägde rum den 7 oktober, utan att gisslantagandena kan ha varit huvudoperationen. Det vill säga att dra in Israel i Gaza genom att föra bort ett stort antal israeler till tunnlar under Gaza varifrån Israel skulle få svårt att frita dem, och sedan låta gisslan bli till förhandlingsbrickor för att styra händelseutvecklingen och samtidigt fungera som mänskliga sköldar.⁴³ Sammantaget förefaller organisationens ledarskap vara berett att offra många palestinska liv i Gaza för att uppnå sina mål.⁴⁴

2.2 Israel

Den israeliska regeringens målsättningar med det omfattande militära engagemanget i Gaza sedan oktober 2023 har hela tiden varit tämligen tydligt: att utplåna Hamas militära och politiska kapacitet (inklusive ledarskap) i Gaza samt att frita gisslan.⁴⁵ Huruvida dessa svårförenliga målsättningar kan uppnås samtidigt och inom rimlig tid råder det delade meningar om. Den israeliska försvarsmakten (IDF)⁴⁶ är förvisso en av världens 17 mest resursstarka försvarsmakter (med omfattande stöd av USA).⁴⁷ I detta sammanhang ställs den dock uppenbarligen inför mycket stora utmaningar. Militärt och politiskt bl.a. just för att Hamas, PIJ och övriga palestinska kombattanter generellt opererar i civila kläder⁴⁸ mitt bland Gazas civilbefolkning, samtidigt som man fortfarande har kontroll över minst 100 israeliska gisslan (varav ett betydande antal kvinnor). Detta medan Israel däremot förefaller ha tiden emot sig i och med att man har både inhemska opinion (inte minst vad avser gisslan) och amerikanskt inflytande att ta hänsyn till. Skulle Gazakriget dra ut på tiden, kan visserligen många ur Hamas nuvarande ledarskap och tusentals av dess fotsoldater slås ut, men det finns i så fall inget som garanterar att gisslan överlever.⁴⁹ Samtidigt har kriget blivit mycket kostsamt för Israels samhällsekonomi. Förutsatt att det, mot förmodan, skulle mattas av väsentligt redan under innevarande månad, väntas det ändå, rent ekonomiskt, kosta Israel cirka 13,8 miljarder

⁴¹ Center for Strategic & International Studies (CSIS), Why Hamas Attacked When It Did, 2023-12-06, [url](#); jfr Wilson Center, Doctrine of Hamas, 2023-10-20, [url](#)

⁴² Foreign Affairs, Hamas's Goal in Gaza, 2023-12-11, [url](#)

⁴³ Jfr AP, Hostage crisis poses dilemma for Israel and offers a path to victory for Hamas, 2024-03-06, [url](#)

⁴⁴ Jfr t.ex. Ahmed Fouad Alkhatib [X], Keep Gaza starving as a strategy?, 2024-03-18, [url](#); Ahmed Fouad Alkhatib [X], Where are the Hamas military uniforms?, 2024-01-20, [url](#)

⁴⁵ Migrationsanalys, Gazaremsan – Säkerhetsutvecklingen sedan den 7 oktober 2023, 2024-01-24, [url](#)

⁴⁶ Se vidare, IDF, The Israel Defense Forces, [url](#)

⁴⁷ Global Firepower, 2024 Israel Military Strength, 2024-01-09, [url](#); CIA, The World Fact Book, Israel, Military and Security, 2024-02-20, [url](#)

⁴⁸ Ahmed Fouad Alkhatib [X], Where are the Hamas military uniforms?, 2024-01-20, [url](#)

⁴⁹ Jfr t.ex. AP, Hostage crisis poses dilemma for Israel and offers a path to victory for Hamas, 2024-03-06, [url](#)

dollar i ökade utgifter under 2024, enligt det israeliska finansdepartementets beräkningar.⁵⁰

Sedan en tid tillbaka ska kriget vara inne i en tredje fas, enligt Israel. Detta innebär bl.a. att den israeliska försvarsmakten har dragit tillbaka delar av marktrupperna från Gaza, främst reservister, men har för avsikt att fortsätta sina militära operationer mot kvarvarande Hamasfästen i Gazaremsan tills man har avvecklat Hamas militära och styrande kapacitet och säkrat frigivning av gisslan.⁵¹ I skrivande stund vidhåller regeringen Netanyahu att Israel inte kan vinna kriget utan att gå in i Rafah. Dessförinnan uppges man emellertid ha för avsikt att försöka genomföra en omfattande evakuering av civila till ”humanitära öar” på andra ställen i Gaza. Dessa evakueringsplaner förefaller dock i dagsläget ännu inte vara klara.⁵² Det är fortfarande oklart vad som följer därefter, men, enligt israeliska målsättningar, en fas där ett annat palestinskt organ tar över styret av Gaza inträder, medan Israel förbehåller sig rätten att fortsätta operera inne på territoriet.⁵³

3. Våldets karaktär och civilas utsatthet

Enligt ACLED Conflict Index tillhör konflikten i januari 2024 de mest våldsamma i världen, på nivån ”extrem”, på väg att förvärras.⁵⁴ Som också framgår av rapportering från en rad FN-organ har de krigförande parternas hittillsvarande agerande i konflikten i hög grad karaktäriserats av utpräglad brist på hänsyn till civilas liv och hälsa.⁵⁵

3.1 Aktörernas metodik/taktik

Inledningsvis bör återigen noteras att Hamas och övriga palestinska kombattanter i sin krigföring mot Israel har satt i system att operera i civila kläder⁵⁶ mitt bland Gazas civilbefolkning och nyttja civil infrastruktur för militära ändamål.⁵⁷ Man avfyr raketer, håller vapenlager och baser etc. i, eller i närhet av, civila fastigheter, samtidigt som man har byggt ett mycket omfattande tunnelsystem under stora delar

⁵⁰ Se vidare, The Times of Israel, War with Hamas to cost Israel at least NIS 50 billion in 2024, says Treasury, 2023-12-26, [url](#); jfr även The Washington Post, How the costs of Israel's war on Hamas in Gaza are mounting, 2023-12-31, [url](#)

⁵¹ Migrationsanalys, Gazaremsan – Säkerhetsutvecklingen sedan den 7 oktober 2023, 2024-01-24, [url](#)

⁵² Jfr AP, Why Israel is so determined to launch an offensive in Rafah, 2024-03-20, [url](#)

⁵³ Migrationsanalys, Gazaremsan – Säkerhetsutvecklingen sedan den 7 oktober 2023, 2024-01-24, [url](#)

⁵⁴ Se vidare, ACLED, ACLED Conflict Index, januari 2024, [url](#)

⁵⁵ Se t.ex. HRC, A/HRC/55/28, II., A. October 2023 escalation, s. 3–8, 2024-02-13, [url](#); jfr UN Office of the Special Representative of the Secretary-General on Sexual Violence in Conflict, Mission report, Official visit of the Office of the SRSG-SVC to Israel and the occupied West Bank 29 January – 14 February 2024, 2024-03-04, [url](#); Ahmed Fouad Alkhatib [X], Keep Gaza starving as a strategy?, 2024-03-18, [url](#)

⁵⁶ Ahmed Fouad Alkhatib [X], Where are the Hamas military uniforms?, 2024-01-20, [url](#)

⁵⁷ Se t.ex. The Conversation, Hamas isn't the first military group to hide behind civilians as a way to wage war, 2023-11-16, [url](#); Foreign Policy, Hamas and the New Lessons of Irregular Warfare, 2023-11-06, [url](#)

av Gaza.⁵⁸ Sammantaget med Israels krigföring (nedan) ökar detta tydligt risken för fler civila offer här än i många andra väpnade konflikter.⁵⁹

Under den första veckan efter att Israel deklarerade krig mot Hamas den 8 oktober 2023, ska Israel ha släppt cirka 6 000 bomber över Gaza, enligt International Crisis Group.⁶⁰ Under konfliktens första sex veckor ska den siffran sedermera ha passerat 29 000, vilket bedöms vara mycket även vid internationella jämförelser. Exempelvis släppte USA sammanlagt 29 199 bomber över hela Irak under Irakkriget 2003–2011.⁶¹ Vidare har ett betydande antal av Israels bomber varit oprecisa/oguidade bomber av det tyngsta slaget i bruk, vilket medfört större risker för civila offer i det tätbefolkade Gaza,⁶² och samtidigt förstört cirka 80 procent av bebyggelsen i norra Gaza, cirka 50 procent i centrala Gaza samt cirka 20–30 procent i de södra delarna av Gaza.⁶³ Efter den israeliska operationens första fas, som i första hand fokuserade på norra Gaza, hade 32 procent av bebyggelsen i norra Gaza skadats eller förstörts, nästan lika mycket (40 procent) som den förstörelse som skedde i Aleppo efter flera års flygattacker och strider.⁶⁴ I den senaste rapporten från FN:s råd för mänskliga rättigheter om den humanitära situationen i Gaza riktas skarp kritik mot Israels krigföringsmetodik i Gaza, bl.a. i fråga om proportionalitet och försiktighetsåtgärder för att minska civila offer vid attacker.⁶⁵ Inom ramen för den kritik som har riktats mot Israel lyfts också att de strikta restriktionerna för införsel av humanitär hjälp till Gazas befolkning förefaller utgöra en del av den israeliska krigsmetodiken.⁶⁶ Samtidigt ska noteras att det finns indikationer på att det i många fall är Hamas som nyttjar den egna befolkningens ”svält som vapen” – inte minst i norra Gaza,⁶⁷ där de flesta civila invånare riskerar svält fr.o.m. nu till maj månad, enligt Integrated Food Security Phase Classification (IPC). Motsvarande risker gäller – under rådande förutsättningar – även i prognosen för Deir el-Balah, Khan Younis och Rafah i juli.⁶⁸

3.2 Konfliktrelaterade våldsincidenter

I denna del redogörs för våldsincidenter som noterats under konfliktperioden 7 oktober 2023 t.o.m. 29 februari 2024, utifrån ACLED:s data. Dessa våldsincidenter

⁵⁸ Jfr t.ex. AP, Hostage crisis poses dilemma for Israel and offers a path to victory for Hamas, 2024-03-06, [url](#)

⁵⁹ Migrationsanalys kommentar; jfr Foreign Policy, Hamas and the New Lessons of Irregular Warfare, 2023-11-06, [url](#); The Conversation, Hamas isn't the first military group to hide behind civilians as a way to wage war, 2023-11-16, [url](#); Lawfare, Legal Questions Answered and Unanswered in Israel's Air War in Gaza, 2024-01-02, [url](#)

⁶⁰ International Crisis Group, A Way Out of Gaza, 2023-12-09, [url](#)

⁶¹ Se vidare Lawfare, Legal Questions Answered and Unanswered in Israel's Air War in Gaza, 2024-01-02, [url](#); jfr Associated Press (AP), Israel's military campaign in Gaza seen as among the most destructive in recent history, experts say, 2024-01-11, [url](#), CBC News, Israel's Gaza bombing campaign is the most destructive of this century, analysts say, 2023-12-30, [url](#)

⁶² Legal Questions Answered and Unanswered in Israel's Air War in Gaza, 2024-01-02, [url](#); jfr The Washington Post, Israel has waged one of this century's most destructive wars in Gaza, 2023-12-23, [url](#)

⁶³ Lunds Universitet, Destruction of Gaza monitored from space, 2024-02-23, [url](#)

⁶⁴ The Washington Post, Israel has waged one of this century's most destructive wars in Gaza, 2023-12-23, [url](#)

⁶⁵ HRC, A/HRC/55/28, II., A. October 2023 escalation, s. 3–8, 2024-02-13, [url](#)

⁶⁶ Jfr HRC, A/HRC/55/28, II., A. October 2023 escalation, s. 3-8, 2024-02-13, [url](#); The Washington Post, How Israel's restrictions on aid put Gaza on the brink of famine, 2024-03-03, [url](#); Haaretz, Israel Is Using Humanitarian Aid as a Strategic Weapon in Gaza, Without a Strategy, 2024-03-04, [url](#)

⁶⁷ Se vidare, Ahmed Fouad Alkhatib [X], Keep Gaza starving as a strategy?, 2024-03-18, [url](#)

⁶⁸ IPC, IPC Global Initiative – Special Brief: The Gaza Strip, 2024-03-18, [url](#)

omfattar huvudkategorierna *strider, explosioner/fjärrutlöst våld* och *våld mot civila*. Sammanlagt har 5 918 våldsincidenter noterats under perioden och majoriteten har sorterats under kategorin explosioner/fjärrutlöst våld (5 051 incidenter). Till denna tillhör underkategorierna flyngrepp/drönarattack och artilleri/missilattack (se tabellen nedan). I ACLED:s data för referensperioden ifråga har huvudkategorin strider endast en underkategori vilken är väpnade sammandrabbningar, dvs. samtliga våldsincidenter av kategorin strider är noterade som väpnade sammandrabbningar (endast huvudkategorin strider redovisas i tabellen nedan). Inom kategorin våld mot civila, såsom attacker där civila kommit till skada eller dödats, sexuellt våld samt gripanden/försvinnanden, har det endast noterats 122 incidenter under hela referensperioden. Av den anledningen har vi valt att inte redogöra för dessa siffror i tabellen nedan (de finns dock inräknade i totala antalet våldsincidenter). Däremot noteras i ACLED:s data att över 48 procent av alla incidenter har haft civila som huvudsakliga offer vid en våldsincident.⁶⁹

Under perioden 7 oktober t.o.m. december 2023 ägde en stor del av alla våldsincidenter rum, enligt ACLED:s data (se tabellen nedan).⁷⁰ Denna period utgjorde den första och andra fasen av den israeliska militära operationen, dvs. tre veckor av intensiva flyganfall och artilleri mot vad som betraktas som strategiska militära mål och vital infrastruktur tillhörande Hamas i hela Gazaremsan, men koncentrerades i första hand till de norra delarna av Gaza. Detta följdes av en markinvasion (understödd av fortsatt kraftig flygbombning jämte artilleri och pansar) som inleddes den 28 oktober.⁷¹ Den 24–30 november pågick en humanitär paus. Det till trots har ACLED noterat 58 våldsincidenter under den perioden, varav 26 explosioner/fjärrutlöst våld, majoriteten artilleri/missilattack, samt 25 incidenter av våld mot civila, där en klar majoritet varit fråga om israeliska styrkor som i olika sammanhang öppnat eld och där civila kommit till skada eller dödats. Sju strider ägde rum under pausperioden.⁷² Efter den humanitära pausen expanderade och intensifierade Israel sin offensiv med sikte på södra Gaza. Den israeliska försvarsmakten har också fortsatt engagerats i direkta strider med Hamas, PIJ och andra militanta palestinier i Gaza,⁷³ vilket även reflekteras i statistiken nedan.

Tabell 1: Våldsincidenter för huvudkategorierna explosioner/fjärrutlöst våld och strider samt underkategorierna flyngrepp/drönarattack och artilleri/missilattack, fr.o.m. 7 oktober 2023 t.o.m. 29 februari 2024

Månad	Totalt antal våldsincidenter	Explosioner/fjärrutlöst våld	Flyngrepp/drönarattack	Artilleri/missilattack	Strider
7–31 oktober 2023	945	902	676	226	40

⁶⁹ Se vidare ACLED, Armed Conflict Location & Event Data Project (ACLED), Codebook, 2023, s.22, [url](#)

⁷⁰ ACLED, Data Export Tool, 7 oktober 2023-29 februari 2024, (data hämtad 2024-03-04)

⁷¹ Se t.ex. Reuters, Mapping the conflict in Israel and Gaza, 2023-12-22, [url](#); ABC News, Israel-Hamas War: Timeline and key developments, 2023-11-22, [url](#)

⁷² ACLED, Data Export Tool, 7 oktober 2023-29 februari 2024, (data hämtad 2024-03-04)

⁷³ Se t.ex. AP, Israel moves into Gaza's second-largest city and intensifies strikes in bloody new phase of the war, 2023-12-06, [url](#)

Månad	Totalt antal våld-sinciderter	Explos-ioner/fjärrut-löst våld	Flygan-grepp/dröna-rattack	Artil-leri/missil-attack	Strider
November 2023	1187	994	422	569	156
December 2023	1422	1158	625	521	234
Januari 2024	1306	1072	501	555	215
Februari 2024	1058	925	506	411	100

Källa: Data från ACLED bearbetad av Migrationsanalys.⁷⁴

3.3 Antal dödsfall och skadade (civila och kombattanter)

Enligt ACLED:s data för perioden 7 oktober 2023 t.o.m. 29 februari 2024 hade totalt 30 036 palestinier dödat i Gaza. ACLED gör ingen skillnad på civila och kombattanter i sin statistik. Nedan redovisas det totala antalet dödade per månad samt antalet dödade per dag i genomsnitt.

Tabell 2: Antalet dödade per månad och dag i genomsnitt fr.o.m. 7 oktober 2023 t.o.m. 29 februari 2024

Månad	Antal dödade	Genomsnitt/dag
7–31 oktober 2023	8 907	371
November 2023	6 173	205
December 2023	6 919	223
Januari 2024	5 021	161
Februari 2024	3 016	104

Källa: Data från ACLED bearbetad av Migrationsanalys.⁷⁵

Det totala dagliga antalet dödsoffer fram till den 29 februari är 218 per dag, baserat på ACLED:s statistik. Under perioden markerar därmed denna konflikt det högsta dagliga dödstalet i en konflikt jämfört med konflikter såsom Syrien (96,5 dödade/dag), Sudan (51,6), Irak (50,8), Ukraina (43,9) och Jemen (15,8).⁷⁶

3.3.1 Israeliska offer (civila och militära)

OCHA rapporterar att över 1 200 israeler och utländska medborgare dödades och cirka 5 400 skadades i samband med terrorattacken mot Israel den 7 oktober,⁷⁷ varav majoriteten civila,⁷⁸ inklusive 33 barn.⁷⁹ Samtidigt fördes över 240 personer bort som gisslan till Gaza. 109 av dessa släpptes i samband med fångutväxling under hösten. Ett antal uppges ha dödat eller befaras ha avlidit och cirka 100 bedöms

⁷⁴ ACLED, Data Export Tool, 7 oktober 2023-29 februari 2024, (data hämtad 2024-03-04)

⁷⁵ ACLED, Data Export Tool, 7 oktober 2023-29 februari 2024, (data hämtad 2024-03-04)

⁷⁶ Se vidare Oxfam International, Daily death rate in Gaza higher than any other major 21st Century conflict – Oxfam, 2024-01-11, [url](#)

⁷⁷ Se t.ex. OCHA, Hostilities in the Gaza Strip and Israel - reported impact, Day 152, 2024-03-07, [url](#)

⁷⁸ Jfr HRC, A/HRC/55/28, II., A. October 2023 escalation, s. 3, 2024-02-13, [url](#); se även Israel, Ministry of Foreign Affairs, Swords of Iron: IDF Casualties, uppdatering 2024-03-07, [url](#)

⁷⁹ OCHA, Hostilities in the Gaza Strip and Israel - reported impact, Day 152, 2024-03-07, [url](#)

fortfarande vara vid liv och hållas kvar i Gaza.⁸⁰ Av rapportering från FN:s generalsekreterares särskilda sändebud avseende sexuellt våld i konflikt och HRC framgår vidare att attacken präglades av storskaliga och mycket grova överträdelser av internationell rätt, inklusive medvetet riktade dödliga attacker mot civila, tortyr och våldtäkter samt gisslantaganden.⁸¹ I sammanhanget ska också cirka 295 personer ur israelisk militär personal ha dödats.⁸² Sedan början av den israeliska markoffensiven i Gaza t.o.m. den 7 mars uppges 247 israeliska soldater ha dödats i Gaza.⁸³

3.3.2 Palestinska offer i Gaza (civila och kombattanter)

Hälsoministeriet i Gaza (under Hamasadministration) har under en längre tid hävdat att cirka 70 procent av dem som dödats i Gaza är civila. Det totala antalet dödade palestinier i Gaza, som i början av mars ska ha passerat 30 000, uppges nämligen inkludera över 13 000 barn och över 8 000 kvinnor.⁸⁴ Samtidigt uppskattar FN vid tidpunkten att cirka 9 000 kvinnor har dödats och att fler kan finnas begravda under rasmassorna.⁸⁵ Fram till den 13 mars 2024 rapporteras att totalt cirka 31 272 palestinier har dödats och 73 024 ha skadats i Gaza.⁸⁶

Under februari kom det uppgifter från Hamas om att de hade förlorat 6 000 man i kriget, cirka hälften av antalet kombattanter som den israeliska försvarsmakten då uppgav att man hade dödat i Gaza.⁸⁷ Enligt israeliska uppgifter ska cirka 13 000 Hamasmedlemmar ha dödats i Gaza t.o.m. den 12 mars.⁸⁸ Det är också en siffra som är svår att verifiera då Hamas och andra palestinska kombattanter dels opererar bland civila, dels ofta strider i civila kläder.⁸⁹ Därutöver är det sannolikt att israeliska styrkor i vissa fall även kan räkna in t.ex. tjänstemän i den Hamaskontrollerade administrationen i Gaza som Hamasmedlemmar⁹⁰ och därmed kombattanter (även om de inte nödvändigtvis alltid har varit det).⁹¹ Enligt den humanitära rätten förlorar en civilperson sin immunitet (och är därmed inte längre att betrakta som civil) först om han eller hon direkt deltar i stridigheter.⁹² Trots dessa osäkerhetsfaktorer är det idag närmast ostridigt att andelen civila dödsoffer och skadade i Gaza har varit stor under krigets första fem månader.⁹³

⁸⁰ Jfr HRC, A/HRC/55/28, II., A. October 2023 escalation, s. 3, 2024-02-13, [url](#)

⁸¹ UN Office of the Special Representative of the Secretary-General on Sexual Violence in Conflict, 2024-03-04, [url](#); HRC, A/HRC/55/28, II., A. October 2023 escalation, s. 3, 2024-02-13, [url](#)

⁸² HRC, A/HRC/55/28, II., A. October 2023 escalation, s. 3, 2024-02-13, [url](#)

⁸³ Israel, Ministry of Foreign Affairs, Swords of Iron: IDF Casualties, uppdatering 2024-03-07, [url](#)

⁸⁴ Se t.ex. Times of Israel, Pentagon head says over 25,000 women, kids killed in Gaza, inflating Hamas claim, 2024-02-29, [url](#); Middle East Monitor, US defence secretary: Over 25,000 women and children killed in Gaza, 2024-03-01, [url](#)

⁸⁵ UN Women, Press release: 9,000 women have been killed in Gaza since early October, 2024-03-01, [url](#)

⁸⁶ OCHA, Hostilities in the Gaza Strip and Israel, Flash Update #138, 2024-03-13, [url](#)

⁸⁷ Se t.ex. BBC News, Israel Gaza: Checking Israel's claim to have killed 10,000 Hamas fighters, 2024-03-01, [url](#); The Times of Israel, IDF says 12,000 Hamas fighters killed in Gaza war, double the terror group's claim, 2024-02-20, [url](#)

⁸⁸ AP, Ramadan begins in Gaza with hunger worsening and no end to the war in sight, 2024-03-12, [url](#)

⁸⁹ Ahmed Fouad Alkhatib [X], Where are the Hamas military uniforms?, 2024-01-20, [url](#)

⁹⁰ BBC News, Israel Gaza: Checking Israel's claim to have killed 10,000 Hamas fighters, 2024-03-01, [url](#)

⁹¹ Migrationsanalys kommentar.

⁹² Se t.ex. Lunds Universitet, Misstänkta krigsbrott i Israel och Palestina, 2023-11-07, [url](#)

⁹³ Migrationsanalys kommentar; samfällid FN-rapportering.

3.4 Internflyktingar och möjlighet att sätta sig i säkerhet

Efter att den israeliska militäroffensiven påbörjades, initialt med fokus på de norra delarna av Gazaremsan, har gradvis men förhållandevis snabbt en mycket stor andel (cirka 1,7 miljoner) av Gazas totala befolkning (cirka 2,3 miljoner) försatts i internflykt.⁹⁴ Hittills har man i första hand rört sig söderut, och den stora majoriteten befinner sig för närvarande i och kring Rafah intill den egyptiska gränsen. Med hänsyn till stridernas utbredning över Gazaremsan, har många också redan tvingats förflytta sig vid flera tillfällen.⁹⁵ Detta i kombination med att gränserna till landremsan nu är närmast hermetiskt tillslutna av Israel⁹⁶ och, med få undantag,⁹⁷ även av Egypten,⁹⁸ medför att det i praktiken inte finns säkra tillflyktsorter för Gazas civilbefolkning. Situationen lär också bli en än större utmaning om/när den israeliska operationen intensifieras även i Rafah, enligt talespersoner för FN.⁹⁹

I januari rapporterades att cirka 1,4 miljoner av internflyktingarna i Gaza hade sökt skydd i totalt 154 UNRWA-faciliteter som omvandlats till flyktingboenden, bl.a. skolor. Cirka 160 000 internflyktingar befann sig då fortfarande i norra Gaza inklusive Gaza stad,¹⁰⁰ medan den absoluta majoriteten, nära 1,5 miljoner, flytt till området i och kring staden Rafah¹⁰¹ i södra delen av Gaza. Flyktinglägret utanför Rafah består dock främst av tält. Området är cirka 2,9 kvadratkilometer stort och saknar avloppssystem, rinnande vatten och elektricitet. Många som kommer dit för att söka skydd tvingas bygga sina egna tillfälliga hem.¹⁰²

I februari har den israeliska regeringen och militären talat om en ”plan för evakuering av civila från stridszoner” i Gazaremsan i samband med att man diskuterat avsikten att lansera en militär offensiv mot Rafah. I det sammanhanget har man också uttalat att ”det finns utrymme för civila att flytta sig norr om Rafah, till områden där [Israel] har avslutat strider”. Mycket mer detaljer än så om hur en sådan evakuering ska gå till, eller mer exakt vart, har dock ännu inte presenterats.¹⁰³

3.4.1 Rafahgränsen

Det egyptiska militäretablissemanget är fortsatt mycket oroligt för vad ett potentiellt okontrollerat flöde av Gazapalestinier skulle komma att medföra politiskt för ett redan säkerhetsmässigt och ekonomiskt hårt ansträngt Egypten. Därmed förstärker man resurserna och bevakningen längs den s.k. Philadelphi-korridoren mellan

⁹⁴ Se t.ex. OCHA, Hostilities in the Gaza Strip and Israel - reported impact, Day 143, 2024-02-27, [url](#)

⁹⁵ Se vidare, dagliga rapporter under OCHA, October 2023 escalation, [url](#)

⁹⁶ Jfr t.ex. OCHA, Snapshots, [url](#); OCHA, Gaza Strip access and movement | September 2023, [url](#)

⁹⁷ Se vidare, The Jerusalem Post, Egypt preparing for Gazan influx and the rising price of leaving the Strip – opinion, 2024-03-19, [url](#)

⁹⁸ Jfr The University of Sydney, Why Egypt refuses to open its border to Palestinians, 2024-02-27, [url](#); The Washington Institute for Near East Policy, Fikra Forum, Cairo's Fears as it Faces an Israeli Incur-sion in Rafah: Confrontation and Radicalization, 2024-02-23, [url](#); The Conversation, As Israel's assault on Rafah approaches, Egypt prepares for a flood of Palestinian refugees, 2024-02-22, [url](#)

⁹⁹ Se t.ex. Middle East Monitor (MEMO), UN: We will not be party to the forced evacuation of Palestini-ans from Rafah, 2024-02-13, [url](#)

¹⁰⁰ Migrationsanalys, UNRWA:s möjligheter att verka i Gaza, 2024-01-29, [url](#)

¹⁰¹ La Croix International, War in Gaza: what does international law say about people displacement?, 2024-02-28, [url](#)

¹⁰² Migrationsanalys, UNRWA:s möjligheter att verka i Gaza, 2024-01-29, [url](#)

¹⁰³ La Croix International, War in Gaza: what does international law say about people displacement?, 2024-02-28, [url](#)

Gazaremsan och norra Sinai vid gränskontrollen i Rafah (al-Awda).¹⁰⁴ Samtidigt framhåller man att man kommer att göra vad som krävs för att skydda sin säkerhet och manar den palestinska befolkningen att i första hand stanna kvar i Gaza. Parallellt uppges ändå direktiv ha gått ut från guvernören över norra Sinai till lokala samhällen att lista skolor och tomma fastigheter etc. att kunna nyttja för det fall att en större palestinsk flyktingvåg trots allt skulle röra sig över gränsen i samband med en israelisk offensiv mot Rafah. I nuläget uppges man också förbereda en avgränsad lägerstad på norra Sinai. Under tiden rapporteras dock om mycket höga priser för de fåtal palestinier som lyckas resa ut med hjälp av egyptiska arrangörer.¹⁰⁵ Det finns naturligtvis flera tunga historiska och politiska skäl till att motverka folkfördrivning från Gaza, men rent säkerhetsmässigt handlar det bl.a. om farhågan att militanta palestinska element ska infiltrera Egypten samtidigt med civila.¹⁰⁶

4. Övriga humanitära konsekvenser

I februari 2024 rapporteras om panik bland belägrade och isolerade invånare i norra Gaza p.g.a. hungersnöd på en nivå att människor drabbar samman över de få hjälptransporter som kommer igenom.¹⁰⁷ Samtidigt vittnar bevakare om en ödeläggelse av sällan tidigare skådat slag, med förödande konsekvenser i form av sjukdomar, död och miljöförstörelse.¹⁰⁸

Sedan krigsutbrottet har de humanitära behoven generellt ökat markant, och i dagsläget är samtliga Gazas invånare i behov av humanitär hjälp. Infrastrukturen är förstörd, hälso- och sjukvården i kollaps, samtidigt som UNRWA, den primära leverantören av humanitärt bistånd till Gazas invånare, också står inför enorma utmaningar som organisation.¹⁰⁹ Tillgången till rent vatten, mat, mediciner, el, bränsle med mera är mycket knapp och risken för svält är överhängande. Enligt FN lever cirka en fjärdedel på gränsen till svält.¹¹⁰ Detta inte minst i de norra delarna av

¹⁰⁴ Se t.ex. The Jerusalem Post, Egypt preparing for Gazan influx and the rising price of leaving the Strip – opinion, 2024-03-19, [url](#); jfr även OCHA, Gaza Strip access and movement | September 2023, [url](#)

¹⁰⁵ Se vidare, The Jerusalem Post, Egypt preparing for Gazan influx and the rising price of leaving the Strip – opinion, 2024-03-19, [url](#)

¹⁰⁶ Migrationsanalys kommentar; se vidare, The University of Sydney, Why Egypt refuses to open its border to Palestinians, 2024-02-27, [url](#); The Washington Institute for Near East Policy, Fikra Forum, Cairo's Fears as it Faces an Israeli Incursion in Rafah: Confrontation and Radicalization, 2024-02-23, [url](#); The Conversation, As Israel's assault on Rafah approaches, Egypt prepares for a flood of Palestinian refugees, 2024-02-22, [url](#)

¹⁰⁷ Haaretz, 30,000 Dead. A Stampede of the Starving. Hostages Dying. The War in Gaza Has to End, 2024-02-29, [url](#); AP, Palestinians say Israeli troops fired at people seeking food. Israel says scene was deadly stampede, 2024-02-29, [url](#)

¹⁰⁸ The Century Foundation, Roundtable: Gaza in Crisis, 2024-02-12, [url](#); jfr kontinuerligt uppdaterad rapportering via OCHA, October 2023 escalation, [url](#)

¹⁰⁹ Se vidare, Migrationsanalys, UNRWA:s möjligheter att verka i Gaza, 2024-01-29, [url](#)

¹¹⁰ Migrationsanalys, UNRWA:s möjligheter att verka i Gaza, 2024-01-29, [url](#); AP, Palestinians say Israeli troops fired at people seeking food. Israel says scene was deadly stampede, 2024-02-29, [url](#)

Gaza¹¹¹ där invånare riskerar svält fr.o.m. nu till maj månad, enligt IPC. Motsvarande risker gäller – under rådande förutsättningar – även i prognosen för Deir el-Balah, Khan Younis och Rafah i juli.¹¹² Enligt en rad biståndsorganisationer har det dock blivit nära nog omöjligt att leverera förnödenheter i större delen av Gaza p.g.a. svårigheterna att koordinera med israelisk militär, pågående strider och sönderfall av allmän ordning, med desperata folkmassor som ger sig på hjälpkonvojer.¹¹³ Hamas agerande underlättar inte.¹¹⁴

I sammanhanget bör noteras att barn utgör mer än hälften av befolkningen i Gaza, ca 1,1 miljoner. Mer än 625 000 barn och ungdomar som innan kriget gick i skolan, har varit utan tillgång till utbildning sedan kriget startade. I mitten av december hade 352 skolor skadats, mer än 70 procent av Gazas skolor. Många av de kvarvarande skolorna, varav 150 UNRWA-drivna skolor, har blivit överfulla skyddsrum/flyktingläger och en del har träffats av flygbombningar. Stora mängder barn har dödats eller skadats, och många har förlorat föräldrar och familj, och tvingats fly, ofta flera gånger. Deras situation förvärras av att det inte finns säkra platser att fly till i Gaza. De löper också påtaglig risk att dö av undernäring eller i sjukdomar i och med otillräcklig tillgång till rent vatten, samtidigt som de överlevande i många fall lider av svår belastning på sin mentala hälsa.¹¹⁵ Enligt uppgifter från OCHA från den 13 mars, ska 27 personer varav 23 barn ha dött av undernäring och vätskebrist på sjukhus i norra Gaza.¹¹⁶ Enligt FN är den humanitära insatsen i Gaza i dagsläget en av de mest komplexa i världen.¹¹⁷

5. Pågående förhandlingar och krigets varaktighet

Mot denna komplexa bakgrund kan ingen med säkerhet säga hur kriget kommer att utvecklas framöver. Det pågår visserligen, sedan ett bra tag tillbaka, intensiva internationella ansträngningar, med främst USA, Egypten och Qatar i spetsen, för att få till stånd en vapenvila i syfte att utväxla ett betydande antal ur den israeliska gisslan i Gaza mot hundratals palestinska fångar i israeliska fångelser och förvar, samtidigt som en väsentligt större mängd humanitära förnödenheter kontinuerligt ska kunna levereras till invånarna i Gaza. Parterna ser dock fortfarande ut att stå långt ifrån varandra.¹¹⁸ Den allra senaste tidens utveckling, inklusive risk för svält i norra

¹¹¹ Haaretz, 30,000 Dead. A Stampede of the Starving. Hostages Dying. The War in Gaza Has to End, 2024-02-29, [url](#); AP, Palestinians say Israeli troops fired at people seeking food. Israel says scene was deadly stampede, 2024-02-29, [url](#)

¹¹² IPC, IPC Global Initiative – Special Brief: The Gaza Strip, 2024-03-18, [url](#)

¹¹³ AP, Palestinians say Israeli troops fired at people seeking food. Israel says scene was deadly stampede, 2024-02-29, [url](#)

¹¹⁴ Se vidare, Ahmed Fouad Alkhatib [X], Keep Gaza starving as a strategy?, 2024-03-18, [url](#)

¹¹⁵ Migrationsanalys, UNRWA:s möjligheter att verka i Gaza, 2024-01-29, [url](#)

¹¹⁶ OCHA, Hostilities in the Gaza Strip and Israel, Flash Update #138, 2024-03-13, [url](#)

¹¹⁷ Se vidare, Migrationsanalys, UNRWA:s möjligheter att verka i Gaza, 2024-01-29, [url](#); och OCHA:s uppdateringar därefter via OCHA, October 2023 escalation, [url](#)

¹¹⁸ Al-Monitor, Ex-Israeli military intel chief: Hamas split, Netanyahu gov't derail Gaza deal, 2024-02-28, [url](#); AP, Israel and Hamas indicate no deal is imminent after Biden signals Gaza cease-fire could be close, 2024-02-28, [url](#); AP, Palestinians say Israeli troops fired at people seeking food. Israel says scene was deadly stampede, 2024-02-29, [url](#)

Gaza, som i sin tur lett till en rad externa initiativ för direktleverans av humanitär nödhjälp via flyg och sjövägen medför dock inte nödvändigtvis incitament för Hamas att ge med sig.¹¹⁹ I detta läge förefaller Hamas inriktning i första hand vara att låta den israeliska insatsen (och därmed Gazapalestiniernas lidande) fortgå¹²⁰ ett tag till för att höja trycket mot Israel och senare möjligen kunna uppnå en längre tids vapenvila, att Israel ska upphöra med sina militära operationer och dra tillbaka sina trupper från Gaza innan den israeliska gisslan släpps.¹²¹ Mot den bakgrunden, torde det minst dåliga alternativet, från Sinwars horisont, vara att ”stanna under marken med gisslan och se om hans insats lönar sig”. Alternativet vore att byta bort sina ”mänskliga sköldar” mot en temporär vapenvila innan Israel snart återtar operationen för att utrota Hamas.¹²²

Samtidigt har Israels krigskabinett utåt hittills hållit fast vid att Israel förr eller senare kommer att avsluta arbetet och uppnå total seger över Hamas, och att man snart kommer inleda en mer omfattande militär offensiv mot Rafah, där en mycket stor andel av Gazaremsans internflyktingar (cirka 1,4 miljoner) befinner sig.¹²³ I skrivande stund vidhåller regeringen Netanyahu att Israel inte kan vinna kriget utan att gå in i Rafah. Dessförinnan uppges man emellertid ha för avsikt att försöka genomföra en omfattande evakuering av civila till ”humanitära öar” på andra ställen i Gaza. Dessa evakueringsplaner förefaller dock i dagsläget ännu inte vara klara.¹²⁴

Noteras bör vidare att konflikten har fångat Israel vid dess kanske mest splittrade ögonblick. Åren före attacken har regeringen Netanyahu starkt utmanat landets demokratiska institutioner och samtidigt åsidosatt den palestinska frågan genom att avvisa återupplivandet av idén om en tvåstatslösning. Den 7 oktober krossades sedermera israelernas illusioner om säkerhet, kanske mer påtagligt än någon annan gång sedan Yom Kippur-kriget (oktober 1973). Under Gazakrigets gång har också sprickan mellan Netanyahu och medlemmar i hans eget krigskabinett fördjupats.¹²⁵

Avslutande kommentar

Det råder ingen tvekan om att Gazas civilbefolkning redan har drabbats mycket hårt av de krigförande parternas agerande sedan oktober 2023 och på flera sätt fortsatt kommer att göra det under mycket lång tid framöver. Även om både tyngden

¹¹⁹ Se vidare, Haaretz, In Absence of Hostage Deal, U.S. Reining in Israel's Actions in Gaza, 2024-03-10, [url](#)

¹²⁰ Jfr t.ex. Ahmed Fouad Alkhatib [X], Keep Gaza starving as a strategy?, 2024-03-18, [url](#)

¹²¹ Migrationsanalys kommentar; jfr t.ex. AP, Israel and Hamas indicate no deal is imminent after Biden signals Gaza cease-fire could be close, 2024-02-28, [url](#)

¹²² Jfr AP, Hostage crisis poses dilemma for Israel and offers a path to victory for Hamas, 2024-03-06, [url](#)

¹²³ Jfr t.ex. AP, Israel vows to 'finish the job' in Gaza as War Cabinet member threatens a Ramadan deadline for Rafah, 2024-02-18, [url](#); The Times of Israel, Gantz: Israel will launch Rafah offensive if hostages not returned by Ramadan, 2024-02-18, [url](#)

¹²⁴ Jfr AP, Why Israel is so determined to launch an offensive in Rafah, 2024-03-20, [url](#)

¹²⁵ Se t.ex. The Jerusalem Post, Netanyahu in political turmoil: Rifts deepen within Israeli leadership, 2024-01-02, [url](#); Foreign Affairs, Israel's Self-Destruction: Netanyahu, the Palestinians, and the Price of Neglect, 2024-02-07, [url](#)

av den militära operationen och antalet stridsrelaterade våldsincidenter – och därmed också antalet direkt stridsrelaterade civila dödsoffer och skadade – till dags dato har tenderat att minska något under vintern 2024 jämfört med hösten 2023, så bedöms intensiteten och antalet dödsoffer fortfarande vara höga i förhållande till andra pågående konflikter, t.ex. Syrien, Sudan, Ukraina och Jemen. Dessutom tenderar för närvarande risken öka markant för att fler offer krävs av konfliktrelaterad hungersnöd inklusive olika sjukdomar detta för med sig.

Vidare lär fler – potentiellt mycket omfattande – israeliska militära operationer äga rum framöver, såväl i norra Gaza som i söder. I och med att de krigförande parternas respektive intressen fortsatt står mycket långt ifrån varandra, ligger det också i farans riktning att en eventuell vapenvila, om den väl kommer till stånd, inte leder till något som i sin tur skulle kunna övergå till ett mer permanent lugn i Gaza eller Israel.

Den israeliska regeringens målsättningar har hela tiden varit tämligen tydliga: att utplåna Hamas militära och politiska kapacitet i Gaza samt att frita gisslan. Under tiden fortsätter den djupgående politiska fragmenteringen i Israel att polarisera landet. Oberoende av det, lär kriget av allt att döma fortgå i någon form i månader, eventuellt längre än så, innan vi kan se en mer långsiktig säkerhetsmässig och politisk lösning för Gaza. En sådan behöver förmodligen också kopplas till en mer genomtänkt och genomgripande hantering av Israel–Palestinakonflikten i stort.

Källförteckning

- ABC News, Israel-Hamas War: Timeline and key developments, 2023-11-22, [url](#)
- Ahmed Fouad Alkhatib [X], Keep Gaza starving as a strategy?, 2024-03-18, [url](#)
- Ahmed Fouad Alkhatib [X], Where are the Hamas military uniforms?, 2024-01-20, [url](#)
- Ahmed Fouad Alkhatib [X], Hamas's intelligence/counterintelligence capabilities against Gazans?, 2024-01-13, [url](#)
- Al-Monitor, Ex-Israeli military intel chief: Hamas split, Netanyahu gov't derail Gaza deal, 2024-02-28, [url](#)
- Associated Press (AP), Why Israel is so determined to launch an offensive in Rafah, 2024-03-20, [url](#)
- Associated Press (AP), Ramadan begins in Gaza with hunger worsening and no end to the war in sight, 2024-03-12, [url](#)
- Associated Press (AP), Hostage crisis poses dilemma for Israel and offers a path to victory for Hamas, 2024-03-06, [url](#)
- Associated Press (AP), Palestinians say Israeli troops fired at people seeking food. Israel says scene was deadly stampede, 2024-02-29, [url](#)
- Associated Press (AP), Israel and Hamas indicate no deal is imminent after Biden signals Gaza cease-fire could be close, 2024-02-28, [url](#)
- Associated Press (AP), Israel vows to 'finish the job' in Gaza as War Cabinet member threatens a Ramadan deadline for Rafah, 2024-02-18, [url](#)
- Associated Press (AP), Israel's military campaign in Gaza seen as among the most destructive in recent history, experts say, 2024-01-11, [url](#)
- Associated Press (AP), Israel moves into Gaza's second-largest city and intensifies strikes in bloody new phase of the war, 2023-12-06, [url](#)
- Associated Press (AP), What is Gaza's Ministry of Health and how does it calculate the war's death toll?, 2023-11-07, [url](#)
- BBC News, Israel Gaza: Checking Israel's claim to have killed 10,000 Hamas fighters, 2024-03-01, [url](#)
- BBC News, How Hamas built a force to attack Israel on 7 October, 2023-11-27, [url](#)
- CBC News, Israel's Gaza bombing campaign is the most destructive of this century, analysts say, 2023-12-30, [url](#)

Center for Strategic & International Studies (CSIS), Why Hamas Attacked When It Did, 2023-12-06, [url](#)

CIA, The World Fact Book, Gaza Strip, uppdaterad 2024-03-05, [url](#)

CIA, The World Fact Book, Israel, uppdaterad 2024-02-20, [url](#)

European Council on Foreign Relations (ECFR), Hamas, odaterad, [url](#)

European Council on Foreign Relations (ECFR), Islamic Jihad (PIJ), odaterad, [url](#)

European Council on Foreign Relations (ECFR) & Popular Resistance Committees (PRC), odaterad, [url](#)

EU, Europeiska unionens officiella tidning, L 25, 2022-02-04, [url](#)

Foreign Affairs, Israel's Self-Destruction: Netanyahu, the Palestinians, and the Price of Neglect, 2024-02-07, [url](#)

Foreign Affairs, Hamas's Goal in Gaza, 2023-12-11, [url](#)

Foreign Policy, Hamas and the New Lessons of Irregular Warfare, 2023-11-06, [url](#)

Global Firepower, 2024 Israel Military Strength, 2024-01-09, [url](#)

Haaretz, In Absence of Hostage Deal, U.S. Reining in Israel's Actions in Gaza, 2024-03-10, [url](#)

Haaretz, Israel Is Using Humanitarian Aid as a Strategic Weapon in Gaza, Without a Strategy, 2024-03-04, [url](#)

Haaretz, 30,000 Dead. A Stampede of the Starving. Hostages Dying. The War in Gaza Has to End, 2024-02-29, [url](#)

Haaretz, 20,000 Dead and Counting: The Battle Over Verifying Gaza's Death Toll, 2023-12-26, [url](#)

Institute for the Study of War (ISW), Iran Update, February 27, 2024-02-27, [url](#)

Integrated Food Security Phase Classification (IPC), IPC Global Initiative – Special Brief: The Gaza Strip, 2024-03-18, [url](#)

International Crisis Group, The Danger of Regional War in the Middle East, 2024-02-27, [url](#)

International Crisis Group (ICG), A Way Out of Gaza, 2023-12-09, [url](#)

Israel, Ministry of Foreign Affairs, Swords of Iron: IDF Casualties, uppdatering 2024-03-07, [url](#)

Israel Defense Forces (IDF), The Israel Defense Forces (site), [url](#)

Israel Defense Forces (IDF), The Cornerstone of the Movement: Hamas' Military Wing, 2018-01-25, [url](#)

La Croix International, War in Gaza: what does international law say about people displacement?, 2024-02-28, [url](#)

Lawfare (The Lawfare Institute in cooperation with Brookings), Legal Questions Answered and Unanswered in Israel's Air War in Gaza, 2024-01-02, [url](#)

Lunds Universitet, Destruction of Gaza monitored from space, 2024-02-23, [url](#)

Lunds Universitet, Misstänkta krigsbrott i Israel och Palestina, 2023-11-07, [url](#)

Middle East Monitor (MEMO), UN: We will not be party to the forced evacuation of Palestinians from Rafah, 2024-02-13, [url](#)

Middle East Monitor (MEMO), US defence secretary: Over 25,000 women and children killed in Gaza, 2024-03-01, [url](#)

Migrationsverket, Migrationsanalys, UNRWA:s möjligheter att verka i Gaza, 2024-01-29, [url](#)

Migrationsverket, Migrationsanalys, Gazaremsan – Säkerhetsutvecklingen sedan den 7 oktober 2023, 2024-01-24, [url](#)

Oxfam International, Daily death rate in Gaza higher than any other major 21st Century conflict – Oxfam, 2024-01-11, [url](#)

Politico, Israel-Hamas War: Biden says Hamas attacks aimed to halt Israel-Saudi Arabia agreement, 2023-10-21, [url](#)

Reuters, Mapping the conflict in Israel and Gaza, 2023-12-22, [url](#)

The Armed Conflict Location & Event Data Project (ACLED), ACLED Conflict Index, januari 2024, [url](#)

The Armed Conflict Location & Event Data Project (ACLED), Data Export Tool, 7 oktober 2023-29 februari 2024, (data hämtad 2024-03-04)

The Armed Conflict Location & Event Data Project (ACLED), Codebook, 2023, [url](#)

The Armed Conflict Location & Event Data Project (ACLED), Quick Guide to ACLED Data, mars 2023, [url](#)

The Armed Conflict Location & Event Data Project (ACLED), FAQs: ACLED Fatality Methodology, januari 2023, [url](#)

The Century Foundation, Roundtable: Gaza in Crisis, 2024-02-12, [url](#)

The Conversation, As Israel's assault on Rafah approaches, Egypt prepares for a flood of Palestinian refugees, 2024-02-22, [url](#)

The Conversation, Hamas isn't the first military group to hide behind civilians as a way to wage war, 2023-11-16, [url](#)

The Jerusalem Post, Egypt preparing for Gazan influx and the rising price of leaving the Strip – opinion, 2024-03-19, [url](#)

The Jerusalem Post, Netanyahu in political turmoil: Rifts deepen within Israeli leadership, 2024-01-02, [url](#)

The Times of Israel, Pentagon head says over 25,000 women, kids killed in Gaza, inflating Hamas claim, 2024-02-29, [url](#)

The Times of Israel, IDF says 12,000 Hamas fighters killed in Gaza war, double the terror group's claim, 2024-02-20, [url](#)

The Times of Israel, Gantz: Israel will launch Rafah offensive if hostages not returned by Ramadan, 2024-02-18, [url](#)

The Times of Israel, War with Hamas to cost Israel at least NIS 50 billion in 2024, says Treasury, 2023-12-26, [url](#)

The University of Sydney, Why Egypt refuses to open its border to Palestinians, 2024-02-27, [url](#)

The Washington Post, How Israel's restrictions on aid put Gaza on the brink of famine, 2024-03-03, [url](#)

The Washington Post, How the costs of Israel's war on Hamas in Gaza are mounting, 2023-12-31, [url](#)

The Washington Post, Israel has waged one of this century's most destructive wars in Gaza, 2023-12-23, [url](#)

The Washington Institute for Near East Policy, Fikra Forum, Cairo's Fears as it Faces an Israeli Incursion in Rafah: Confrontation and Radicalization, 2024-02-23, [url](#)

UN Human Rights Council (HRC), A/HRC/55/28, Human rights situation in the Occupied Palestinian Territory, including East Jerusalem, and the obligation to ensure accountability and justice, 2024-02-13, [url](#)

UN Office for the Coordination of Humanitarian Affairs (OCHA), Snapshots, odatrad, [url](#)

UN Office for the Coordination of Humanitarian Affairs (OCHA), Hostilities in the Gaza Strip and Israel, Flash Update #138, 2024-03-13, [url](#)

UN Office for the Coordination of Humanitarian Affairs (OCHA), Hostilities in the Gaza Strip and Israel - reported impact, Day 152, 2024-03-07, [url](#)

UN Office for the Coordination of Humanitarian Affairs (OCHA), Hostilities in the Gaza Strip and Israel, Flash Update #132, 2024-03-05, [url](#)

UN Office for the Coordination of Humanitarian Affairs (OCHA), Hostilities in the Gaza Strip and Israel - reported impact, Day 143, 2024-02-27, [url](#)

UN Office for the Coordination of Humanitarian Affairs (OCHA), oktober 2023 escalation, [url](#)

UN Office for the Coordination of Humanitarian Affairs (OCHA), Gaza Strip access and movement [karta], september 2023, [url](#)

UN Office of the Special Representative of the Secretary-General on Sexual Violence in Conflict, Mission report, Official visit of the Office of the SRSG-SVC to Israel and the occupied West Bank 29 January–14 February 2024, 2024-03-04, [url](#)

UN Women, Press release: 9,000 women have been killed in Gaza since early October, 2024-03-01, [url](#)

Wilson Center, Doctrine of Hamas, 2023-10-20, [url](#)